

Клінічна фармакологія

Підручник складено відповідно до навчальної програми з клінічної фармакології для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. У книзі доступно та наочно подана інформація з дисципліни клінічна фармакологія. Викладений матеріал базується на принципах доказовості та науковості. В тексті книг подана актуальна інформація про всі аспекти клінічної фармакології. Підручник детально та доступно описує всі механізми взаємодії лікарських засобів із мікро та макроорганізмами. У підручнику описані групи лікарських засобів, які використовуються у клінічній практиці лікаря та доповнені прикладами препаратів актуальними на сьогодні в Україні. Висвітлені особливості певних груп лікарських засобів та їх взаємодія. Для зручності читачу окремо винесено таблиці з торговими назвами препаратів та їх аналогами. Книга стане в нагоді студентам вищих медичних навчальних закладів освіти, лікарям-інтернам та практикуючим лікарям.

КЛІНІЧНА фармакологія

За редакцією О. М. Біловола

Вінниця
НОВА КНИГА
2021

*Затверджено вченою радою Харківського національного медичного університету
як підручник (протокол №5 від 18.06.2020 року)*

Автори:

**Біловол О. М., Базалєва І. В., Барало Р. П., Вакалюк І. І., Вірстюк Н. Г., Власова О. В.,
Восвідка О. С., Жамба А. О., Жилюк В. І., Златкіна В. В., Гльченко І. А., Князькова І. І.,
Кірієнко О. М., Коваленко О. Ю., Корнійчук В. І., Крайдашенко О. В., Кремзер О. О.,
Кресюн В. Й., Луценко Р. В., Макар Р. Д., Мамчур В. Й., Мерецький В. М., Немцова В. Д.,
Островська Г. Ю., Потаскалова В. С., Рішко В. Д., Рощупкін А. О., Сафонова О. В., Сви-
тозельський О. О., Стречень С. Б., Тверетінов О. Б., Урбанович А. М., Фадєєнко Г. Д., Хай-
тович М. В., Хухліна О. С., Чендей Т. В., Шманько В. В., Шманько О. В., Яковлева О. О.**

Рецензенти:

***Коваленко В. М.** – академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, віце-президент
НАМН України, директор ДУ ННЦ “Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска”
НАМН України. Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України.*

***Безруков В. В.** – академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, директор ДУ
“Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова НАМН України”, Заслужений діяч науки
і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат премії
імені М. Д. Стражеска НАН України.*

***Зупанець І. А.** – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри клінічної фармакології
та клінічної фармації Національного фармацевтичного університету, Заслужений діяч науки
і техніки України.*

***За редакцією О. М. Біловола** – академіка НАМН України, доктора медичних наук, професо-
ра, керівника Північно-Східного наукового центру МОЗ та НАМН України, професора кафедри
клінічної фармакології та внутрішньої медицини Харківського національного медичного універ-
ситету, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України, Заслу-
женого лікаря України.*

Клінічна фармакологія : підручник / за ред. О. М. Біловола. –

К49 Вінниця : Нова Книга, 2021. – 544 с.

ISBN 978–966–382–873–2

Підручник складено відповідно до навчальної програми з клінічної фармакології для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. У книзі доступно та наочно подана інформація з дисципліни “клінічна фармакологія”. Викладений матеріал базується на принципах доказовості та науковості. В тексті книг подана актуальна інформація про всі аспекти клінічної фармакології. Підручник детально та доступно описує всі механізми взаємодії лікарських засобів із мікро- та макроорганізмами. У підручнику описані групи лікарських засобів, які використовуються у клінічній практиці лікаря, та доповнені прикладами препаратів, актуальних на сьогодні в Україні. Висвітлені особливості певних груп лікарських засобів та їх взаємодія. Для зручності читачу окремо винесено таблиці з торговими назвами препаратів та їх аналогами. Книга стане в нагоді студентам вищих медичних навчальних закладів освіти, лікарям-інтернам та практикуючим лікарям.

УДК 615.03(075.8)

Зміст

Список скорочень	6
1. Загальна клінічна фармакологія	9
1.1. Клінічна фармакокінетика	9
1.2. Клінічна фармакодинаміка	23
1.3. Клінічна фармакогенетика	26
1.4. Особливості клінічної фармакології в дітей раннього віку	28
1.5. Особливості клінічної фармакології в осіб похилого віку	30
1.6. Особливості клінічної фармакології у вагітних	30
1.7. Особливості клінічної фармакології в період лактації	32
1.8. Особливості фармакокінетики лікарських засобів при патології печінки	33
1.9. Особливості дозування лікарських засобів при нирковій недостатності	33
1.10. Основні положення доказової медицини	34
1.11. Фармакоекономіка та фармакоепідеміологія	36
2. Взаємодія лікарських препаратів, види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії	41
2.1. Види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії	44
2.2. Клінічні прояви побічної дії лікарських засобів	52
3. Антиангіральні та антиішемічні лікарські засоби	62
3.1. Класифікація антиангіральних та антиішемічних лікарських засобів	62
3.2. Органічні нітрати	62
3.3. Нітроподібні сполуки	68
3.4. Бета-адреноблокатори (β -адреноблокатори)	79
3.5. Блокатори глюкагонових рецепторів	97
3.6. Препарати, які зумовлюють брадикардію	100
3.7. Вінцеворозширювальні засоби міотропної дії	102
3.8. Енергозабезпечувальні засоби	106
3.9. Електронакцептори	112
3.10. Антиоксиданти	114
3.11. Анаболічні засоби	118
4. Клініко-фармакологічна характеристика лікарських засобів, що впливають на судинний тонус	123
4.1. Антигіпертензивні засоби	123
4.2. Принципи комбінації антигіпертензивних препаратів	140
4.3. Лікарські засоби для купірування гіпертензивних кризів	142
4.4. Гіпертензивні засоби (антигіпотензивні)	144
5. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на згортання крові (антитромбоцитарні ЛЗ, антикоагулянти, фібринолітики, коагулянти)	154
5.1. Антиагреганти	157

Навчальне видання

**Біловол Олександр Миколайович
Базалєєва Ірина Вікторівна
Барало Раїса Петрівна та ін.**

Клінічна фармакологія

Підручник

За редакцією професора О. М. Біловола

Редактор *М. С. Судома*
Технічний редактор *В. О. Парфенюк*
Комп'ютерна верстка: *О. С. Парфенюк*
Коректор: *Л. Я. Шутова*

Підписано до друку 28.12.20. Формат 70×100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 46,67. Зам. № 2037.

ПП “Нова Книга”
21029, м. Вінниця, вул. М. Ващука, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
(067) 6562650, (063) 5270178
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.nk.in.ua

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ